

DCC-004-001208 Seat No. _____

B. Ed. (Sem. II) (CBCS) Examination

May/June – 2015

EC-16 : Environmental Education

Faculty Code : 004

Subject Code : 001208

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) વિભાગ-૨ના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખવા.
(૩) બંને વિભાગના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવા.

- Instructions :** (1) All Questions are compulsory in Section-I.
(2) Do as directed for Questions of Section-II.
(3) Write both the sections in Main Answer Book.

વિભાગ - ૧

(૧) પર્યાવરણમાં કયા ઘટકનો સમાવેશ નથી થતો ?

- (A) મૃદાવરણ
- (B) જલાવરણ
- (C) સમાજવરણ
- (D) વાતાવરણ

(૨) કેટલા અવાજની તીવ્રતાથી વધારે અવાજ માણસનું મૃત્યુ નિપજાવી શકે છે ?

- (A) 110 db
- (B) 165 db
- (C) 175 db
- (D) 160 db

(૩) કયો વાયુ વાતાવરણમાંથી ગરમી શોષવાનો ગુણ ધરાવે છે ?

- (A) કાર્બન ડાયોક્સાઇડ
- (B) કાર્બન મોનોક્સાઇડ
- (C) સલ્ફર ડાયોક્સાઇડ
- (D) એમોનિયા

(૪) નીચેનામાંથી 0-7 વચ્ચે pH કોની હશે ?

- (A) NaHCO_3 નું દ્રાવણ
- (B) શેરડીનું જ્યુસ
- (C) ખાંડનું દ્રાવણ
- (D) લીંબુનું દ્રાવણ

(૫) વિશ્વ ઓઝોન દિવસ જણાવો.

- (A) 16 સપ્ટેમ્બર
- (B) 16 ડિસેમ્બર
- (C) 16 ઓક્ટોબર
- (D) 16 ઓગસ્ટ

(૬) નીચેનામાંથી કયો ક્ષાર છે ?

- (A) મીઠું
- (B) ઓક્સિજન
- (C) સોનું
- (D) મોલાસીસ

(૭) ભૂકંપની તીવ્રતા કયા સ્કેલમાં માપવામાં આવે છે ?

- (A) કંપવિસ્તાર
- (B) રેક્ટર સ્કેલ
- (C) હર્ટ્ઝ
- (D) એકપણ નહીં

(૮) ત્સુનામી એ મૂળ શબ્દ છે.

- (A) ચાઈનીઝ
- (B) જાપાનીઝ
- (C) મોંગોલીયન
- (D) લેટીન

(૯) પર્યાવરણ શિક્ષણ અન્ય કયા વિષયો સાથે સહ-સંબંધિત છે ?

- (A) વનસ્પતિશાસ્ત્ર
- (B) અર્થશાસ્ત્ર
- (C) ભૂગર્ભવિજ્ઞાન
- (D) ઉપરોક્ત તમામ

(૧૦) આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ વન્યજીવોની દેખરેખ કઈ સંસ્થા કરે છે ?

- (A) World Health Organization
- (B) Red Data Book
- (C) World Wide Fund for Nature
- (D) World Animal Institute

(૧૧) દૂધમાંથી દહીં બનાવવા માટે કયા બેક્ટેરીયા ઉપયોગી છે ?

- (A) સાલામોનેલા
- (B) અર્કટ-ડ્રાય
- (C) ઈ-કોલી
- (D) લેક્ટોબેસિલસ

(૧૨) મધ્યમ વર્ષાવાળા પ્રદેશમાં કેટલો વરસાદ પડે છે ?

- (A) 200 સે.મી. થી વધુ
- (B) 50 થી 100 સે.મી.
- (C) 100 થી 200 સે.મી.
- (D) 20 થી 50 સે.મી.

(૧૩) સાઈલન્ટ વેલી પ્રોજેક્ટ કયા રાજ્ય સાથે સંકળાયેલ છે ?

- (A) ઝારખંડ
- (B) ઓરિસ્સા
- (C) મધ્ય પ્રદેશ
- (D) કેરળ

(૧૪) રિવરફ્રન્ટ યોજના કઈ નદી સાથે સંકળાયેલી છે ?

- (A) સાબરમતી
- (B) ગંગા
- (C) નર્મદા
- (D) મહી

(૧૫) સૂર્યનાં કયા હાનિકારક કિરણો ઓઝોન વાયુ દ્વારા શોષાય છે ?

- (A) માર્કીવેવ
- (B) પારજાંબલી
- (C) રેડિયો
- (D) ઉરોક્ત તમામ

(૧૬) ગુજરાત રાજ્યમાં કયો પ્રદેશ વધુ ક્ષાર પ્રવેશ અસરગ્રસ્ત છે ?

- (A) દક્ષિણ ગુજરાત
- (B) ઉત્તર ગુજરાત
- (C) સૌરાષ્ટ્ર
- (D) ઝાલાવાડ

(૧૭) પાણીના ટાંકામાં નિયમિત રીતે નાખવું જોઈએ.

- (A) એમોનીયા
- (B) પોટેશીયમ પરમેંગેનેટ
- (C) ક્લોરીન પરમેંગેનેટ
- (D) સામાન્ય HCl

(૧૮) એસિડ રેઈનને કારણે કયા ભારતીય સાંસ્કૃતિક વારસાને નુકસાન પહોંચ્યું છે ?

- (A) કુતુબમિનાર
- (B) અશોક સ્તંભ
- (C) ચાર મિનાર
- (D) તાજ મહેલ

(૧૯) ગિર ફાઉન્ડેશન, ગાંધીનગરનો હેતુ શો છે ?

- (A) સિંહનું સંરક્ષણ
- (B) વાઘનું સંરક્ષણ
- (C) જૈવિક વૈવિધ્યનું સંરક્ષણ
- (D) સાબરમતી નદીનું સંરક્ષણ

(૨૦) આપણે કેવા ઉર્જાસ્ત્રોતોનો ઉપયોગ વધારવો જોઈએ ?

- (A) પુનઃપ્રાપ્ય
- (B) પુનઃઅપ્રાપ્ય
- (C) ઉચ્ચ ગુણવત્તા ધરાવતા
- (D) ટકાઉ ક્ષમતા ધરાવતા

વિભાગ - ૨

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોના અતિ ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : ૬
- (૧) પર્યાવરણ શિક્ષણની કોઈ બે વ્યાખ્યા લખો.
- (૨) જૈવિક વૈવિધ્યના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?
- (૩) માધ્યમિક શાળાનાં બાળકો માટે પર્યાવરણ વિષયક જાગૃતિ કાર્યક્રમની યાદી આપો. કોઈ પણ બાર (૧૨).
- ૨ નીચેના કોઈ પણ પાંચના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : ૧૫
- (૧) માધ્યમિક કક્ષાના પર્યાવરણ શિક્ષણ અભ્યાસક્રમમાં કેવા મુદ્દાઓ સમાવવા જોઈએ ? પંદર મુદ્દાની યાદી આપો.
- (૨) જૈવિક વૈવિધ્યના સંરક્ષણ માટેના પ્રયાસની ચર્ચા કરો.
- (૩) એસિડ વર્ષાની pH સામાન્ય રીતે કેટલી હોય છે ? એસિડ વર્ષા માટે જવાબદાર વાયુઓની યાદી આપો.
- (૪) ભૂ-સ્ખલન એટલે શું ? તેના કારણોની યાદી આપો.
- (૫) ક્ષાર પ્રવેશ એટલે શું ? ગુજરાતમાં કયા વિસ્તારમાં ક્ષાર પ્રવેશની સમસ્યા વધુ જોવા મળે છે ? ક્ષાર પ્રવેશના કારણોની માત્ર યાદી આપો.
- (૬) ગંગા એક્શન પ્લાન વિશેની સમજ આપો.
- ૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણના ઉત્તર લખો : ૧૫
- (૧) જૈવિક વૈવિધ્યનું મહત્ત્વ સવિસ્તર ચર્ચો.
- (૨) ધ્વનિ પ્રદૂષણનો અર્થ, ધ્વનિ પ્રદૂષણના કારણો અને ધ્વનિ પ્રદૂષણને અટકાવવાના ઉપાયો ચર્ચો.
- (૩) ટૂંકનોંધ લખો : સાઈલન્ટ વેલી, રિવરફ્રન્ટ પ્રોજેક્ટ
- (૪) પર્યાવરણ જાગૃતિ અંગે શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- ૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એકનો વિસ્તૃત ઉત્તર લખો : ૭
- (૧) પર્યાવરણ શિક્ષણનું ક્ષેત્ર બહુ આયામના રૂપમાં સ્પષ્ટ કરો તથા પર્યાવરણ શિક્ષણના સ્વરૂપની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- (૨) હરિતગૃહ અસર નીચેના મુદ્દાને ધ્યાને લઈ ચર્ચો.
(૧) અર્થ-વ્યાખ્યા (૨) કારણો-આકૃતિ (૩) અટકાવવાના ઉપાયો
- (બ) નીચેના પ્રશ્નનો વિસ્તૃત ઉત્તર લખો : ૭
- પર્યાવરણ શિક્ષણના અન્ય વિષય સાથે અનુબંધની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

SECTION - I

MCQ.

20

- (1) Among which substance is not consist in Environment ?
- (A) Lithosphere
 - (B) Hydrosphere
 - (C) Social sphere
 - (D) Atmosphere
- (2) How much construction of voice frequency can cause of man death ?
- (A) 110 db
 - (B) 165 db
 - (C) 175 db
 - (D) 160 db
- (3) Which gas has characteristics to absorb a heat from atmosphere ?
- (A) Carbon Dioxide
 - (B) Carbon Monoxide
 - (C) Sulphur Dioxide
 - (D) Ammonia

- (4) Among which has pH between 0-7 ?
- (A) Solution of NaHCO_3
 - (B) Juice of Sugarcane
 - (C) Solution of Sugar
 - (D) Solution of Lemon
- (5) Know the World Ozone Day.
- (A) 16 September
 - (B) 16 December
 - (C) 16 October
 - (D) 16 August
- (6) Among which is a salt ?
- (A) Sodium chloride
 - (B) Oxygen
 - (C) Gold
 - (D) Molasis
- (7) In which scale Earthquake's frequency can be measure ?
- (A) Amplitude
 - (B) Richter Scale
 - (C) Hartz
 - (D) None of above

- (8) Tsunami is a basically _____ word.
- (A) Chinese
 - (B) Japanese
 - (C) Mongolian
 - (D) Latin
- (9) Which subjects are correlated with Environment Education ?
- (A) Botany
 - (B) Economics
 - (C) Geology
 - (D) All of above
- (10) Which institute is working for conservation of biodiversity at Internation level ?
- (A) World Health Organization
 - (B) Red Data Book
 - (C) World Wide Fund for Nature
 - (D) World Animal Institute

(11) Which Bacteria is useful for making curd from milk ?

- (A) Salmonella
- (B) Acurt-dry
- (C) E-Coli
- (D) Lactobacillus

(12) How much Rainfall at Intermediate zone ?

- (A) Above 200 c.m.
- (B) 50 to 100 c.m.
- (C) 100 - 200 c.m.
- (D) 20 to 50 c.m.

(13) Which state is correlated with silent valley project ?

- (A) Zarkhand
- (B) Orissa
- (C) Madhya Pradesh
- (D) Kerala

(14) Riverfront planning is connected with which river ?

- (A) Sabarmati
- (B) Ganga
- (C) Narmada
- (D) Mahi

- (15) Which harmful rays of sun are absorbed by ozone gas ?
- (A) Microwave
 - (B) Ultraviolet
 - (C) Radio
 - (D) All of above
- (16) Which Region is very effective from salinity ingress in Gujarat State ?
- (A) South Gujarat
 - (B) North Gujarat
 - (C) Saurashtra
 - (D) Zalawad
- (17) We should have add _____ regularly in water tank.
- (A) Ammonia
 - (B) Potassium
 - (C) Chlorine Permanganate
 - (D) Normal HCl

(18) Which Indian culture heritage felt harmful due to Acid Rain ?

- (A) Kutubminar
- (B) Ashok pillar
- (C) Char Minar
- (D) Taj Mahal

(19) What is the aim of GEER Foundation, Gandhinagar ?

- (A) Conservation of Lion
- (B) Conservation of Tiger
- (C) Conservation of Biodiversity
- (D) Conservation of Sabarmati river

(20) Which type of Energy we should have use more ?

- (A) Renewable
- (B) Non-Renewable
- (C) Consist High Quality
- (D) Consist Sustainable Capacity

SECTION - II

- 1** Write answer of following questions in short : **6**
- (1) Write any two definition of Environmental Education.
 - (2) How many types of Bio-diversity ? Give its name.
 - (3) Give the list of Environmental Programmes for secondary school children awareness. Any twelve (12).
- 2** Write any five answer of the following question in short : **15**
- (1) Which points should be included in environmental curriculum for secondary school level ? Give list any 15 points.
 - (2) Describe the efforts for conservation of biodiversity.
 - (3) What is pH of Acid Rain? List out the gases which are responsible for Acid Rain.
 - (4) What is the Land slides ? Give the causes of land slides.
 - (5) What is salinity ingress ? Which Region of Gujarat state is very effective from salinity ingress ? List out the reasons of salinity ingress.
 - (6) Give understanding regarding Ganga Action Plan.
- 3** Write any three answer of the following question : **15**
- (1) Describe in details : Importance of Biodiversity.
 - (2) Describe : Meaning, Reasons and Remedies to control of voice pollution.
 - (3) Write a short note on :
(i) Silent Valley (ii) River Front Project
 - (4) Specify role of teacher for Environmental Awareness.

- 4 (a) Write answer of any one of the following : 7
- (1) Specify the scope for Environmental Education in multi-dimension. And describe in detail : Nature of Environmental Education.
 - (2) Describe Green House Effect according to following point :
 - (i) Meaning - Definition
 - (ii) Reasons - Diagram
 - (iii) Remedies to control.
- (b) Write answer in detail of the following : 7
- Describe in details : Co-relation of Environmental Education with other subjects.
-